
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

אולפן בתכנון ומדיניות עירונית אסטרטגית - 40811

תאריך עדכון אחרון 17-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: גאוגרפיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): אמילי סילברמן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Emily.silverman@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי ד 15:00 - 16:00 מראש

מורי הקורס:

ד"ר אמילי סילברמן,
ד"ר מיכל ברייאר

תאור כללי של הקורס:

אולפן זה מלמד את הגישה של תכנון אסטרטגי מרחבי ברמת השכונה או הרובע, בדגש על הקשר בין סוגיות מרחביות לסוגיות חברתיות. הקורס כולל הכרות עם כלים בסיסיים של ניתוח מרחבי, עיצוב אורבני, עבודה חברתית, וגישות להערכה. האולפן הינו אינטראקטיבי ואינטסיבי. לצורך הלימוד, אנו בוחרות בכל שנה שכונה או מרחב בירושלים, לרב בליווי של מתכנתת קהילתית ו/או משרד פרטי המתכנן באזור זה. המיקוד באזור אחד מאפשר העמקה בסוגיות מרכזיות כגון תמהיל אוכלוסיות וניהול עירוני, מבני ציבור ומרחב ציבורי, דיור והתחדשות עירונית, תשתיות תחבורה, וכיו"ב. סטודנטים עובדים בצוותים משתנים לחקר המצב הקיים בשכונה, לגיבוש אסטרטגיות להתערבות, לזיהוי בעלי עניין, ולהערכת חלופות. העבודות מבוססות על איסוף נתונים דמוגרפיים ומרחביים, רעיונות עם תושבים ובעלי עניין, וניתוחים מרחביים וחברתיים. האולפן מתבסס על שהיה בשכונת המחקר, עם סיור מודרך, ותרגילי התבוננות, ניתוח וראיונות.

אולפן זה מומלץ במיוחד עבור סטודנטים המתעניינים במקבץ החברתי, ואילו המעוניינים להשתתף בקורס הדגל עם הקליניקה האורבנית - 40771 (4 נ"ז): פרויקט מעשי בדיור ותכנון חברתי.

מטרות הקורס:

* לפתח הבנה של תכנון אסטרטגי מרחבי, כמובחן מתכנון סטטוטורי. נלמד מהו שהוא נתפס בספרות ועל ידי אנשי מקצוע מובילים, מה הם יתרונותיו, מה הן שיטות הניתוח הרלוונטיות, ומה הן שיטות הפעולה (המתודות) באמצעותן ניתן לפעול כמתכננים אסטרטגים

* לפתח הערכה לשילוב עבודת שטח, הקשר תרבותי, וידע מקומי בכל תהליכי תכנון.

* לפתח כלים ויכולות להציג הצעת התערבות מרחבית כנה, בצורה משכנעת וברת יישום.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להכין דו"ח מצב קיים ברמת התת - שכונה, כולל רקע דמוגרפי, היסטורי ותרבותי; ניתוח המרחב הבנוי; והשוואת ייעודי קרקע ושימושי קרקע.

* לבצע ניתוח "making-place" בסיסי.

* להכין, לבצע ולנתח ראיונות עם תושבים ועם בעלי תפקידים.

* להכין סקיצות בסיסיות (מאוד!) המציגים חתכים, פרספקטיבה, ניתוח טופוגרפי, וסדרים (patterns) ברמת השכונה.

* לפתח ולהציג הצעת התערבות מרחבית בצורה משכנעת המשלבת חזון, נתונים (כולל מפות וסקיצות), תאוריית שינוי, ותכנית עבודה.

דרישות נוכחות (%) :

נוכחות מלאה, והשתתפות פעילה בדיונים, כולל ביצוע כל מטלות הקורס' ובאופן רגיל, נוכחות פיזית באתר הניתוח.

שיטת ההוראה בקורס: האולפן הוא אינטראקטיבי מאוד. ברב השיעורים יש שילוב בין הרצאה פרונטלית, תרגילים של עיצוב אורבני, והתייעצויות על מטלות הסטודנטים. הקורס בנוי על סדרת מטלות המתקדמות ונבנות זו על גבי זו, עד להכנת המטלה הסופית ובה משולבים כל שאר התרגילים בקורס.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

חלק א - שיעורים 1-8 - מבואות והיכרות עם מקרה המבחן - הרצאות מבוא, דוח מצב קיים וסיורים בשכונה

חלק ב - שיעורים 9-14 - שיטות פעולה בתכנון אסטרטגי - פלייסמייקינג, ניתוח שחקנים, ניתוח פיסי, תאוריות שינוי, ועוד.
הסטודנטים יציעו הצעת התערבות כולל הצגתה לגורמים הרלוונטיים בשכונה

חומר חובה לקריאה:

לאולפן זה יש מעט מטלות קריאה. אילו כוללים תכניות מתאר, תכניות אב, מסמכי מדיניות, ומסמכי רקע אודות השכונה הנחקרת, קריאה קצרה על *(PPS) placemaking* ודו"ח על תכנון אסטרטגי מרחבי בערים בעולם (*HABITAT UN, 2016 WCR*).

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה / סמינר / פרוסמינר / הצעת מחקר 30 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 10 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
50 %
נוכחות / השתתפות בסיור 10 %

מידע נוסף / הערות: